

ประเทศไทย
THAILAND

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
(สำนักงานใหญ่)

4 ถนนราชดำเนินนอก
กรุงเทพฯ 10100

โทร. 281-0422 (อัตโนมัติ 20 หมายเลข)
(สำนักงานชั่วคราว)

372 ถนนบำรุงเมือง เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย
กรุงเทพฯ 10100

โทร. 226-0060 (อัตโนมัติ 40 หมายเลข)
โทรสาร (662) 224-6221

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) : tatinfo@ksc15.th.com

แม่ฮ่องสอน

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ด้านวัฒนธรรม

ปก : งานประเพณีปอยส่างลอง หรืองานวชลูกแก้ว

66 แม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดชายแดนจังหวัดหนึ่ง ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกับสหภาพพม่า ตั้งอยู่ทางด้านตะวันตกสุดของภาคเหนือ โดยอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ 924 กิโลเมตร มีเนื้อที่รวมทั้งสิ้นประมาณ 12,681 ตารางกิโลเมตร ปัจจุบันแบ่งการปกครองออกเป็น 6 อำเภอกับ 1 กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอแม่สะเรียง อำเภอขุนยวม อำเภอป่าเย็บ อำเภอแม่ลาน้อย อำเภอสะเมิง และกิ่งอำเภอปางมะผ้า

แม่ฮ่องสอนได้ชื่อว่า "เมืองสามหมอก" เนื่องจากเป็นเมืองในหุบเขาล้อมรอบด้วยภูเขาสลับซับซ้อนทอดขนานไปกับทิวเขาถนนธงชัย และทิวเขาแดนลาว ดังนั้น จึงถูกปกคลุมด้วยหมอกตลอดทั้งปี มีทิวทัศน์อันสวยงามตามธรรมชาติของเทือกเขาสลับซับซ้อนและป่าไม้พันธุ์หายาก จนนักท่องเที่ยวเล่าขานกันอยู่เสมอว่าเปรียบเสมือนกับเป็นสวิตเซอร์แลนด์ของเมืองไทย

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับรัฐฉาน แห่งสหภาพพม่า
ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก
ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดเชียงใหม่
ทิศตะวันตก ติดต่อกับสหภาพพม่า

การคมนาคม

ทางรถยนต์ แม่ฮ่องสอนในอดีตเคยเป็นเมืองที่เร้นลับและแสนทุรกันดารในสายตาของนักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไป เนื่องจากเดิมั้นการเดินทางเข้าสู่จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีถนนเพียงสายเดียว คือ ทางหลวงหมายเลข 108 ซึ่งตัดจากจังหวัดเชียงใหม่ผ่านอำเภอหางดง อำเภอสันป่าตอง อำเภอจอมทอง อำเภอฮอด อำเภอแม่สะเรียง อำเภอแม่ลาน้อย และอำเภอขุนยวม มาถึงอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน รวมระยะทางประมาณ 349 กิโลเมตร เส้นทางสายนี้เป็นทางตัดขึ้นเขาสูง มีความสวยงามและมีความคดโค้งนับได้มากถึง 1,864 โค้ง ในปัจจุบันมีถนนจากจังหวัดเชียงใหม่ถึงแม่ฮ่องสอนเพิ่มขึ้นอีกสายหนึ่ง คือทางหลวงหมายเลข 1095 หรือที่เรียกโดยทั่วไปว่าเส้นทางสายแม่มาลัย-ป่าเย็บ ตัดจากอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ถึงอำเภอป่าเย็บ จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้กว่าร้อยกิโลเมตร เหลือระยะทางเพียง 245 กิโลเมตร นอกจากนี้เส้นทางนี้ยังเป็นเส้นทางผ่านไปยังสถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆ ด้วย อาทิ

ห้วยน้ำดัง และถ้ำต่างๆ ปัจจุบันเป็นถนนลาดยางอย่างดีตลอดสาย และหากนักท่องเที่ยวสนใจเดินทางจากจังหวัดตากไปยังจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยไม่แวะเข้าจังหวัดเชียงใหม่ก็สามารถเดินทางได้ตามทางหลวงหมายเลข 105 ผ่านอำเภอแม่สวด-แม่ระมาด-ท่าสองยาง ถึงอำเภอแม่สะเรียง ระยะทางประมาณ 300 กิโลเมตร เป็นทางลาดยาง

รถโดยสารประจำทาง

จากกรุงเทพฯ มีบริการรถโดยสารไปแม่ฮ่องสอนดังนี้

- รถโดยสารธรรมดา มีบริการทุกวัน โดยจะออกจากสถานีขนส่งสายเหนือ (หมอชิต) วันละ 1 เที่ยว คือ เวลา 19.00 น. อัตราค่าโดยสาร 245 บาท รายละเอียดติดต่อ โทร. 537-8055

+ รถปรับอากาศ มีรถเอกชนวิ่งบริการ ใช้เวลาเดินทางประมาณ 17 ชั่วโมง มีรถออกจากสถานีขนส่งสายเหนือทุกวัน เวลา 18.00 น. อัตราค่าโดยสาร 442 บาท รถวิ.ไอ.พี. 502 บาท รายละเอียดติดต่อ บริษัทเมืองเหนือยานยนต์ทัวร์ โทร. 01-441-6871 หรือสำนักงานแม่ฮ่องสอน โทร. (053) 611514 จากเชียงใหม่ มีรถโดยสารประจำทางทั้งธรรมดาและปรับอากาศ วิ่งบริการ 2 เส้นทางคือ

สายเชียงใหม่-แม่สะเรียง-แม่ฮ่องสอน มีบริการวันละหลายเที่ยว ตั้งแต่เวลา 06.30-21.00 น.

ใช้เวลาเดินทางถึงอำเภอแม่สะเรียง 4 ชั่วโมง ถึงแม่ฮ่องสอน 8 ชั่วโมง

สายเชียงใหม่-ป่าเย็บ-แม่ฮ่องสอน มีบริการวันละหลายเที่ยว ตั้งแต่เวลา 07.00-12.30 น.

ใช้เวลาในการเดินทางประมาณ 6 ชั่วโมง

รายละเอียดติดต่อ บริษัท เปรมประชาชนสง จำกัด โทร. (053) 244737, 242767

เครื่องบิน บริษัท การบินไทย จำกัด มีบริการเที่ยวบินระหว่างกรุงเทพฯ-เชียงใหม่-แม่ฮ่องสอน ทุกวัน รายละเอียดติดต่อ โทร. 280-0070-90, 628-2000 สำนักงานเชียงใหม่ โทร. (053) 210043-5, 211044-7 สำนักงานแม่ฮ่องสอน โทร. (053) 611297, 611194

ระยะทางจากอำเภอเมืองไปยังอำเภอต่างๆ

กิ่งอำเภอปางมะผ้า	64	กิโลเมตร
อำเภอขุนยวม	67	กิโลเมตร
อำเภอป่าเย็บ	111	กิโลเมตร
อำเภอแม่สะเรียง	164	กิโลเมตร
อำเภอสบเมย	192	กิโลเมตร
อำเภอแม่ลาน้อย	134	กิโลเมตร

จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีสถานที่ท่องเที่ยวอยู่มากมายทั้งที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและโบราณสถาน นอกจากนี้ ยังมีศิลปวัฒนธรรมประเพณีอันควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้ เห็นได้จากบ้านเรือนที่อยู่อาศัยซึ่งเป็นบ้านไม้ชั้นเดียวหรือสองชั้นแบบโบราณ เรียกว่า บ้านแบบไทยใหญ่ สร้างด้วยไม้มีได้สูง หลังคามุงด้วยใบตองตึง มีการแต่งกายแบบพื้นเมือง ซึ่งเรียกกันว่า ชุดไต คือผู้ชายนุ่งกางเกงคัลลายกางเกงจีนหรือกางเกงชาวเล สวมเสื้อคอกลม แขนยาวปลายแบบจีน ผู้หญิงนุ่งผ้าถุงยาว สวมเสื้อทรงกระบอกตัวสั้นเพียงเอว ชาวแม่ฮ่องสอนยังใช้ภาษาท้องถิ่นและรับประทานอาหารพื้นเมือง สิ่งเหล่านี้ นับว่าเป็นเสน่ห์ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาเยี่ยมชมจังหวัดแม่ฮ่องสอน

สถานที่ที่น่าสนใจ ในเขตอำเภอเมือง

อนุสาวรีย์พระยาสิงหนาทราชา ตั้งอยู่ถนนพหลโยธินประพาสประวัติของพระยาสิงหนาทราชา เดิมชื่อ ชานกะเล เป็นชาวไทยใหญ่ ได้รับรวมผู้คนตั้งหมู่บ้านขึ้นชื่อว่า "บ้านขุนยวม" ต่อมาได้ยกขึ้นเป็นเมือง จวบจนปี พ.ศ. 2417 จึงได้เปลี่ยนชื่อเมืองเป็นเมืองแม่ฮ่องสอน และพระเจ้าอินทวิชยานนท์ เจ้าครองนครเชียงใหม่ ได้ยกบรรดาศักดิ์ชานกะเล เป็นพระยาสิงหนาทราชา และแต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมืองแม่ฮ่องสอนคนแรก

จากบริเวณอนุสาวรีย์พระยาสิงหนาทราชานี้ เมื่อมองตรงขึ้นไปจะเห็นองค์พระธาตุดอยกองมูอยู่บนยอดเขา

วัดพระธาตุดอยกองมู ตั้งอยู่บนดอยกองมูทางทิศตะวันตกของตัวเมืองแม่ฮ่องสอน เดินทางโดยแยกจากทางหลวงสาย 108 ตรงบริเวณอนุสาวรีย์พระยาสิงหนาทราชาขึ้นไปทางซ้ายมือ เป็นทางลาดยางชันภูเขาไปอีกประมาณ 1.5 กิโลเมตร ก็จะถึงบริเวณวัด

วัดนี้เดิมมีชื่อเรียกว่า วัดปลายดอย เป็นปูชนียสถานคู่บ้านคู่เมืองที่สำคัญที่สุด ประกอบด้วยพระธาตุเจดีย์ที่สวยงาม 2 องค์ พระเจดีย์องค์ใหญ่

สร้างโดย "จองต่องสู่" เมื่อ พ.ศ. 2403 เป็นที่บรรจุพระธาตุของพระโมคคัลลานะเถระ ซึ่งนำมาจากประเทศพม่า ส่วนพระธาตุเจดีย์องค์เล็กสร้างเมื่อ พ.ศ. 2417 โดย "พระยาสิงหนาทราชา" เจ้าเมืองแม่ฮ่องสอนคนแรก จากวัดพระธาตุดอยกองมูนี้สามารถมองเห็นภูมิประเทศและสภาพตัวเมืองแม่ฮ่องสอนได้อย่างชัดเจนและสวยงาม วัดนี้มีงานเทศกาลประจำปีหลายงาน เช่น ในวันปีใหม่ วันสงกรานต์ โดยเฉพาะในวันออกพรรษาจะมีการตักบาตรดาวดั่งส์หรือตักบาตรเทโวด้วย

วัดพระนอน ตั้งอยู่เชิงดอยกองมู เป็นที่ประดิษฐานพระนอนองค์ใหญ่สร้างด้วยศิลปะไทยใหญ่ พ.ศ. 2418 และเป็นพระนอนองค์ขนาดใหญ่ 12 เมตร ซึ่งมีพุทธลักษณะงดงามมาก ตามประวัติเล่าว่าพระนางเมี้ยนภรรยาของพระยาสิงหนาทราชาเป็นผู้สร้างขึ้น ภายในบริเวณมีรูปปั้นสิงโตขนาดใหญ่ 2 ตัวสร้างโดยพระยาสิงหนาทราชา และพระนางเมี้ยน อยู่เคียงข้างระหว่างทางที่จะขึ้นไปนมัสการพระธาตุดอยกองมู เป็นสิงโตที่มีลักษณะงดงามและสมบูรณ์มาก นอกจากนี้ภายในวัดยังมีการสอนวิปัสสนาอีกด้วย

วัดก้ากอ (ภาษาไตแปลว่า ดอกพุดนาคร) ตั้งอยู่ฝั่งตรงข้ามกับวัดพระนอน เป็นวัดเก่าแก่คู่บ้านคูเมืองแม่ฮ่องสอน สร้างเมื่อ พ.ศ. 2433 มีลักษณะสถาปัตยกรรมทั้งงดงามไม่แพ้วัดอื่น โดยเฉพาะลักษณะพิเศษที่มีลักษณะพิเศษที่มีหลังคาคลุมทางเดินตั้งแต่ซุ้มทางเข้าไปสู่ศาลา นอกจากนี้ยังมีตำราภาษาไทยใหญ่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยใหญ่กับเจ้าอินทวิชยานนท์ ได้รับการแปลเป็นภาษาไทยโดย พระมหาบุญรักษ์ สุปัญโญ ท่านเจ้าอาวาสวัดนี้

วัดหัวเวียงหรือวัดกลางเมือง ตั้งอยู่ที่ถนนสิรินทราพารัง ตำบลจองคำ (อยู่ติดกับตลาดเช้าบริเวณสี่แยกไฟแดง) เป็นวัดที่ตั้งอยู่ใจกลางเมือง สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2406 เป็นที่ประดิษฐานของพระเจ้าพาราละแข่ง ซึ่งเป็นพระพุทธรูปทรงเครื่องประจำเมืองทั้งงดงามมาก มีประวัติว่าหล่อจำลองจาก "พระมหามุนี" ซึ่งเป็นเจ้าพาราละแข่งองค์จริง ณ เมืองมณฑลเยล ประเทศพม่า โดยลุงจองโพหย่า เดินทางไปนิมนต์มา พระเจ้าพาราละแข่งองค์นี้สร้างเป็นท่อนๆ ทั้งหมด 9 ท่อน ล่องมาตามแม่น้ำปาย แล้วนำมาประกอบที่วัดพระนอนและนำมาประดิษฐานที่วัดหัวเวียงหรือวัดกลางเวียงหรือวัดกลางเมือง ชาวแม่ฮ่องสอนถือว่าเป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคูเมืององค์หนึ่ง

ปัจจุบัน วิหารที่ประดิษฐานพระเจ้าพาราละแข่ง สร้างใหม่เสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยคงโครงสร้างของวิหารตามรูปแบบเดิมไว้ ซึ่งได้รับการ

สนับสนุนจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

หนองจองคำ เป็นสวนสาธารณะตั้งอยู่ใจกลางเมือง เป็นหนองน้ำที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มีน้ำตลอดปี เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของชาวเมืองและนักท่องเที่ยวและใช้เป็นสถานที่จัดงานประเพณีที่สำคัญๆ ของจังหวัดด้วย

วัดจองคำ อยู่บริเวณสวนสาธารณะหนองจองคำ เป็นวัดเก่าแก่ สร้างเมื่อ พ.ศ. 2370 โดยช่างฝีมือชาวไทยใหญ่ มีศิลปะแบบต่างๆ ซึ่งเป็นศิลปะแบบไทยใหญ่ที่แปลกและงดงามมาก หลังคาวัดเป็นรูปปราสาท เพราะมีคติว่าปราสาทเป็นของสูง ผู้ที่ประทับอยู่ในปราสาทควรจะเป็นพระมหากษัตริย์หรือตัวแทนพระศาสนาจึงเป็นที่ประดิษฐานของหลวงพ่อดำมีขนาดหน้าตักกว้าง 4.85 เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. 2469 โดยช่างฝีมือชาวพม่า และมีพระพุทธรูปขนาดใหญ่ซึ่งจำลองมาจากพระศรีศากยมุนีที่วัดวราวุธสุทัศน์ ประดิษฐานไว้เป็นพระประธานของวัด เหตุที่เรียกชื่อวัดจองคำ เนื่องจากเสาวัดประดับด้วยทองคำเปลว

วัดจองกลาง ตั้งอยู่เคียงข้างกับวัดจองคำ ภายในวิหารมีแท่นบูชาตั้งพระพุทธรูปสี่องค์จำลองปิดทองเหลืองอร่ามไปทั้งองค์มีสิ่งที่น่าสนใจเป็นอย่างมาก เช่น ตุ๊กตาแกะสลักด้วยไม้เป็นรูปคนและสัตว์เกี่ยวกับพระเวสสันดรชาดก ฝีมือแกะสลักของช่างชาวพม่า ซึ่งนำมาจากพม่าตั้งแต่ พ.ศ. 2400 นอกจากนี้ทางด้านจิตรกรรมยังมีภาพวาดบนแผ่นกระຈးเรื่องพระเวสสันดรชาดกและภาพประวัติเจ้าชายสิทธัตถะ ตลอดจนภาพแสดงให้เห็นถึงชีวิตความเป็นอยู่ของคนสมัยนั้นหลายภาพ มีคำบรรยายใต้ภาพเป็นภาษาพม่าและมีบันทึกบอกไว้ว่าเป็นฝีมือของช่างไทยใหญ่จากมณฑลพะลีย์

เรื่องประทับแรมโป่งแดง อยู่ห่างจากตัวเมืองไปทางทิศใต้ประมาณ 4 กิโลเมตร ตั้งอยู่ภายในศูนย์โครงการพัฒนาตามพระราชดำริทำโป่งแดง ซึ่งทำการทดลองเพาะปลูกพืชผลไม้ต่างๆ และเลี้ยงหม่อนไหม แยกไปทางซ้ายมือประมาณ 2 กิโลเมตร มีเรือนประทับแรมสำหรับเสด็จประทับและพักผ่อนพระอิริยาบถ ตัวเรือนประทับแรมตั้งอยู่บนเนินเขาเล็กๆ ด้านหน้ามีแม่น้ำปายไหลผ่านรอบๆ เรือนประทับมีไม้ดอกไม้ประดับปลูกไว้อย่างสวยงามบรรยากาศเหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ

บ่อน้ำร้อนมาบอง ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 1 ตำบลมาบอง (เส้นทางหลวงหมายเลข 108 บริเวณหลักกิโลเมตรที่ 256) อยู่ห่างจากตัวเมือง 11 กิโลเมตร มีบริเวณ

พื้นที่ 8 ไร่ ได้จัดสถานที่ไว้อย่างสวยงาม และมีห้องอาบน้ำไว้บริการ และในบริเวณใกล้เคียงกันมีร้านอาหารไว้บริการนักท่องเที่ยวด้วย

เขื่อนผลิตไฟฟ้าพลังน้ำมาบอง อยู่ห่างจากตัวเมืองแม่ฮ่องสอนไปทางทิศใต้ประมาณ 12 กิโลเมตร เป็นเขื่อนกั้นลำน้ำแม่สะมาดและผลิตกระแสไฟฟ้าใช้ในตัวเมืองแม่ฮ่องสอน บริเวณเขื่อนมีศาลาพักผ่อนเหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจและอากาศสบายมีลมพัดตลอดเวลา

บ้านน้ำเพียงดิน อยู่ในเขตตำบลมาบอง เป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวนิยมล่องเรือตามลำน้ำปายผ่านบ้านห้วยเตือ ไปจนถึงบ้านน้ำเพียงดินโดยเรือหางยาว ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง ตลอดเส้นทางที่ล่องเรือไปตามลำน้ำจะผ่านระลอกน้ำที่ลดระดับลดหลั่นกันไปคล้ายธารน้ำตก นับเป็นทัศนียภาพที่งดงามแปลกตา จากบ้านน้ำเพียงดินนี้ใช้เวลาล่องเรือไม่นานก็เข้าสู่เขตสหภาพพม่าและถึงบริเวณที่เรียกกันว่า “ผาหม่นน้ำ” ซึ่งเป็นอีกจุดหนึ่งที่นักท่องเที่ยวนิยมไปกันเสมอ

บ้านยอดดอย (หมู่บ้านแม่ไมโครเวฟ) เป็นหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง ที่อาศัยอยู่บนดอยสูงกว่าระดับน้ำทะเล 1,000 เมตร ความเป็นอยู่อย่างเรียบง่ายและการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีอย่างเคร่งครัดของพวกเข่า เป็นสิ่งที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวอยากเดินทางไปสัมผัส โดยเดินทางจากแม่ฮ่องสอนไปหมู่บ้านปาลาน 32 กม. (เส้นทางแม่ฮ่องสอน-ชุมยาม) และเลี้ยวซ้ายขึ้นหมู่บ้าน ซึ่งเป็นทางสูงชันอีกราว 8 กม.

น้ำตกซูซ่า อยู่ในเขตบ้านแม่สุยะ ตำบลห้วยผา เป็นน้ำตกที่ทะลุจากซอกเขาเป็นทางยาวประมาณ 100 เมตร ขนานไปกับลำน้ำ

วนอุทยานถ้ำปลา ตั้งอยู่ที่บ้านห้วยผา ตำบลห้วยผา ห่างจากตัวเมืองประมาณ 17 กิโลเมตร ใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 1095 (แม่ฮ่องสอน-ปาย) เส้นทางลาดยางเรียบร้อยสามารถเดินทางไปได้ทุกฤดูกาล บริเวณโดยรอบเป็นลำธารและป่าเขา ถ้ำปลาตั้งอยู่บริเวณเชิงเขามีลักษณะเป็นแอ่งน้ำขนาดใหญ่กว้างประมาณ 2 เมตร ลึก 1.50 เมตร ภายในแอ่งน้ำมีน้ำไหลออกจากถ้ำใต้น้ำอยู่ตลอดเวลา และมีปลาตัวโตๆ อาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก เรียกชื่อว่าปลามูงหรือปลาค้างหรือปลาลวงเป็นปลามีเกล็ดขนาดใหญ่ในวงศ์เดียวกับปลาคาร์พ และถึงแม้จะมีอยู่เป็นจำนวนมาก แต่ก็ไม่มีใครกล้าทำอันตรายเนื่องจากมีความเชื่อว่าเป็นปลาเจ้า หากใครนำไปรับประทานแล้วจะต้องมีอันเป็นไป ปัจจุบันบริเวณวนอุทยานถ้ำปลาได้รับการปรับปรุง เป็นแหล่งพักผ่อน

หย่อนใจสำหรับชาวเมืองและนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชม

วนอุทยานน้ำตกผาเสือ ตั้งอยู่ในเขตตำบลหมอกจำแป่ ห่างจากตัวเมืองแม่ฮ่องสอน ตามเส้นทางสู่อำเภอบาย (เส้นทาง 1095) เป็นระยะทาง 17 กิโลเมตร แยกซ้ายบริเวณบ้านรักไทยเป็นทางลาดยางเข้าไปอีก 12 กิโลเมตร และเข้าทางลูกรังไปอีก 8 กิโลเมตร

นอกจากนี้ยังมีอีกเส้นทางหนึ่ง เป็นเส้นทางเข้าหมู่บ้านหมอกจำแป่ ซึ่งเป็นเส้นทางเก่า ทางเข้ายังไม่สะดวก เป็นถนนลูกรังตลอดทั้งเส้นทาง เส้นทางนี้แยกมาจากทางหลวงหมายเลข 1095 แต่จะถึงก่อนเส้นทางแรกโดยห่างจากตัวเมืองแม่ฮ่องสอนเพียง 14 กิโลเมตร

น้ำตกแห่งนี้ไหลลงมาจากน้ำตกแม่สะงาในพม่า มี 6 ชั้น ชั้นบนสุดอยู่ในป่าลึกเข้าไป ใช้เวลาเดินทางประมาณ 1 ชั่วโมง คือน้ำตกแม่สะงากลางถัดออกมาเป็นชั้นผายาว ผาลาด ผาเสือ ผาตั้ง และผาฮ่อม ชั้นที่คนนิยมเที่ยวมากที่สุดคือผาเสือ ซึ่งมีน้ำตกลงมากระทบแผ่นหินกระเด็นเป็นฝอย และสองข้างน้ำตกมีแผ่นหินลักษณะคล้ายเสือปูลาดอยู่จำนวนมาก น้ำตกมีขนาดใหญ่และน้ำมากตลอดปี น้ำมากที่สุดในช่วงเดือนสิงหาคม-กันยายน

พระตำหนักปางตอง อยู่ในเขตตำบลหมอกจำแป่ สามารถเดินทางไปได้โดยใช้เส้นทางเดียวกับทางเขาวนอุทยานผาเสือ และต้องเดินทางต่อไปอีก 5 กิโลเมตร ตัวเรือนประทับแรมตั้งอยู่บนยอดเขาสูงที่บ้านปางตองในโครงการพัฒนาพื้นที่สูงปางตอง มีทิวทัศน์บริเวณสองข้างทางที่สวยงาม ทางรถยนต์เข้าถึงและสามารถเดินทางไปสู่หมู่บ้านแม่วนาป่าแปก ซึ่งเป็นหมู่บ้านชาวเขาเผ่าแม้วที่สุขสงบและน่ารักมาก เลยต่อจากหมู่บ้านแม้วนี้ก็จะสามารถไปถึงหมู่บ้านแม่อ้อ ซึ่งเป็นหมู่บ้านชายแดนไทย-พม่า และมีกองกำลังกองพล 93 ตั้งอยู่เป็นบริเวณที่สูง อากาศเย็น และมีทิวทัศน์ที่น่าชมยิ่ง

สถานที่น่าสนใจ ในเขตกิ่งอำเภอบางมะผ้า

สถานศึกษาธรรมชาติ และสัตว์ป่าถ้ำน้ำลอด ตั้งอยู่ที่ตำบลถ้ำลอด ห่างจากตัวเมืองแม่ฮ่องสอนเป็นระยะทางประมาณ 77 กิโลเมตร ตามเส้นทางหลวงสาย 1095 (บางมะผ้า-ปาย) ประมาณหลักกิโลเมตร 138-139 มีทางแยกซ้ายจากกิ่งอำเภอบางมะผ้าเข้าไปตามทางบ้านถ้ำลอดอีก 9 กิโลเมตร เป็นทางลูกรังผ่านป่า ทางบางช่วงขรุขระและรถใหญ่ไม่สามารถเข้าได้ถึง เป็น

แหล่งโบราณคดีสำคัญ ปัจจุบันอยู่ในความดูแลของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มแม่น้ำปาย มีสถานที่ที่น่าสนใจคือ "ถ้ำลอด" ซึ่งมีลำห้วยชื่อ น้ำลาง ไหลลอดภูเขาไปทะลุออกอีกด้านหนึ่ง ทำให้เกิดเป็นถ้ำที่มีหินงอกหินย้อยสวยงามเป็นถ้ำเก่าแก่จากการพบเครื่องมือเครื่องใช้โบราณในถ้ำ สันนิษฐานได้ว่ามีอายุประมาณ 2,000 ปีมาแล้ว ภายในถ้ำความยาวประมาณ 1 กิโลเมตร ประกอบด้วยห้องโถงใหญ่อีก 3 ห้อง เรียกชื่อต่างๆ กันคือ "ถ้ำเสาหินหลวง" เป็นถ้ำกว้างใหญ่ มีหินงอกหินย้อยสวยงามมากมาย "ถ้ำตุ๊กตา" มีหินงอกเป็นปุ่มปมเล็กๆ คล้ายตุ๊กตาตั้งเรียงรายอยู่มากมาย และด้านหนึ่งของผนังถ้ำยังปรากฏภาพเขียนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ถ้านับเป็นถ้ำที่กว้างและยาวที่สุดในถ้ำลอด ถ้ำสุดท้ายอยู่ด้านทางออกคือ "ถ้ำผีแมน" นอกจากมีหินงอกหินย้อยสวยงามแล้ว ยังเป็นที่พบเศษภาชนะดินเผา มีขี้กฟืน และกระดูกของมนุษย์เมลิตพิซ เครื่องมือหิน รวมทั้ง "โลงผีแมน" อีกด้วย โลงผีแมนนี้มีลักษณะเป็นท่อนไม้ ที่ถูกขุดตรงส่วนกลางออกเป็นร่องคล้ายเรือ หรือรางไม้ใส่อาหารให้สัตว์เลี้ยง มีทั้งขนาดเล็กและใหญ่ โดยโลงขนาดใหญ่จะถูกวางอยู่บนคาน โดยใช้ต้นเสา 4-6 ต้น ตั้งกับพื้นถ้ำ และเสาแต่ละคู่ จะถูกเจาะเป็นช่องเพื่อสอดใส่คานไว้วางพาดโลงผีแมน

สำหรับการเข้าชมถ้ำนั้น จะเปิดบริการทุกวัน ตั้งแต่เวลา 08.00-17.00 น. แต่นักท่องเที่ยวไม่สามารถเข้าชมเองได้ เนื่องจากภายในถ้ำมืดมาก จึงต้องใช้บริการผู้นำทางพร้อมตะเกียงเจ้าพายุ โดยจะเสียค่าบริการ 100 บาท ต่อผู้นำทาง 1 คน การเดินชมถ้ำจะแบ่งออกเป็น 2 ช่วง ช่วงแรกจะเป็นการชม 2 ถ้ำใหญ่ คือ ถ้ำเสาหินหลวง และถ้ำตุ๊กตา

หากนักท่องเที่ยวต้องการจะเข้าชมถ้ำผีแมนจะต้องล่องแพผ่านธารน้ำที่ลอดภายในถ้ำ โดยจะมีแพของชาวบ้านรอให้บริการอยู่

ในบริเวณสถานศึกษาธรรมชาติและสัตว์ป่าถ้ำน้ำลอดนี้ ยังเป็นแหล่งดูนก ซึ่งทางหน่วยบริการได้จัดทำป้ายบอกจุดดูนกไว้เป็นระยะๆ ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเดินชมเองได้

บริเวณที่ทำกรยังมีบ้านพักไว้บริการและอนุญาตให้ตั้งเต็นท์พักแรมได้ โดยติดต่อโดยตรง ณ หน่วยบริการภายในสถานศึกษาธรรมชาติและสัตว์ป่าถ้ำน้ำลอด

นอกจากนี้ ในเขตกิ่งอำเภอบางมะผ้า ยังมีผู้สำรวจพบถ้ำต่างๆ อีก

หลายถ้ำ เช่น ถ้ำผาเผือก ถ้ำผาแดง ถ้ำปางคำ ถ้ำน้ำตก ถ้ำซู้ซ่า ถ้ำผามอนู ถ้ำแม่ละนา ฯลฯ

เนื่องจากถ้ำเหล่านี้ยังไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งการเดินทางที่ยากลำบาก เพราะถ้ำบางแห่งมีระยะทางลึกมาก (โดยเฉพาะถ้ำแม่ละนาที่นักสำรวจถ้ำคาดว่าลึกประมาณ 13 กิโลเมตร) และมีลำธารบางช่วงอาจต้องว่ายน้ำไป จึงเหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวที่รักการผจญภัยและเสาะแสวงหาธรรมชาติอย่างแท้จริง

สถานที่น่าสนใจ ในเขตอำเภอปาย

วัดกลาง อยู่ในตำบลเวียงใต้ ภายในวัดมีพระเจดีย์องค์ใหญ่ ศิลปไทยใหญ่แท้ประดิษฐานอยู่กลางลานวัด มีเจดีย์ทรงมอญรายล้อมโดยรอบได้เจดีย์ทำเป็นขั้วประดิษฐานพระพุทธรูปประจำวัน เทื่อนฐานเจดีย์องค์ใหญ่ทำเป็นมณฑปยอดมงกุฏ

วัดน้ำฮู อยู่ที่หมู่ 5 ตำบลเวียงใต้ ห่างจากตัวอำเภอไปทางทิศตะวันตกประมาณ 3 กิโลเมตร เป็นที่ประดิษฐานของเจ้าพ่ออุ่นเมือง ซึ่งเป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ทำด้วยโลหะทองสัมฤทธิ์ หน้าตักกว้าง 28 นิ้ว สูง 30 นิ้ว พระพุทธรูปองค์นี้พระเศียรกลวง ส่วนบนเปิดปิดได้และมีน้ำขังอยู่ เป็นพระพุทธรูปสิงห์สาม อายุประมาณ 500 ปี เมื่อ พ.ศ. 2515 มีพระพุทธรูปจากอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ มานมัสการและสงสัยว่าข้างในพระจะมีน้ำ จึงเปิดดูพบว่ามีน้ำจริงๆ ชาวนั้นแพร่ออกไปก็มีผู้คนหลั่งไหลมาขอน้ำไปสักการะพอน้ำในพระเศียรหมดก็จะมีไหลออกมาอีกในลักษณะซึมออกมาตลอดเวลา

น้ำตกหมอบแง อยู่ที่หมู่ที่ 4 บ้านหมอบแง ตำบลแม่नाเติง เดินทางโดยรถยนต์ได้สะดวกและมีชาวเขาเผ่ามูเซอแดงอาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียง บริเวณรอบน้ำตกมีป่าเขาร่มรื่นอยู่ห่างจากตัวอำเภอปายประมาณ 8-9 กิโลเมตร (สายปาย-แม่ฮ่องสอน) ใกล้กับน้ำตกหมอบแง คือน้ำตกม่วงสร้อย แต่ทางเข้ายังไม่สะดวก

กองแลน อยู่ในเขตบ้านร้องเหยง ห่างจากอำเภอประมาณ 7 กิโลเมตร สามารถเดินทางได้โดยทางหลวงหมายเลข 1095 (ปาย-แม่มาลัย) บริเวณหลักกิโลเมตรที่ 88 อยู่ทางด้านขวามือ และต้องเดินเข้าไปอีกประมาณ 200 เมตร ลักษณะเป็นผืนดินที่ถูกกัดเซาะเป็นร่องลึกคล้ายหน้าผาติดต่อกันเป็นบริเวณกว้างประมาณ 5 ไร่เศษ (คล้ายกับเพะเมืองผีของจังหวัดแพร่) สามารถเดิน

ทางไปท่องเที่ยวได้ทุกฤดูกาล

หมู่บ้านกะเหรี่ยงแม่มปิง อยู่หมู่ที่ 4 ตำบลแม่อ้อ ชาวบ้านเผ่านี้มีภาษาเขียนของตนเองและมีความเจริญด้านอารยธรรมสูง การคมนาคมสามารถเดินทางได้โดยรถยนต์

เจดีย์พระธาตุแม่เย็น อยู่ที่บ้านแม่เย็น ตำบลแม่อ้อ ตามเส้นทางสายแม่ฮ่องสอน-ปาย เป็นเจดีย์ที่สร้างสมัยใดไม่ปรากฏ ตั้งอยู่บนเนินสูงและเมื่อขึ้นไปนมัสการองค์พระธาตุแม่เย็นจะมองเห็นทิวทัศน์ของอำเภอปายโดยทั่วถึง เป็นจุดสังเกตของผู้โดยสารเครื่องบินว่าเข้าเขตอำเภอปายแล้ว

น้ำตกแม่เย็น อยู่ที่บ้านแม่เย็น ตำบลแม่อ้อ ห่างจากอำเภอปาย ประมาณ 7 กิโลเมตร เป็นน้ำตกขนาดสูง 3 ชั้น และสวยงามที่สุดของอำเภอ การคมนาคมโดยการเดินเท้าใช้เวลา 3-5 ชั่วโมง

โป่งน้ำร้อนท่าปาย อยู่ในป่าแม่ปายฝั่งซ้ายตอนบนท้องที่ตำบลแม่อ้อ โดยใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 1095 (ปาย-แม่มาลัย) ข้ามสะพานแม่น้ำปาย ถึงบริเวณหลักกิโลเมตรที่ 87-88 แยกซ้ายเข้าไปอีก 2 กิโลเมตร ตามทางเข้าบ้านท่าปาย เป็นทางลาดยางตลอดทั้งสาย สภาพของโป่งน้ำร้อนเป็นบ่อน้ำร้อนน้ำกำลังเดือดเป็นฟองๆ และมีหมอกควันปกคลุมพื้นที่ พร้อมทั้งมีน้ำร้อนไหลเรื่อยๆ ทั่วบริเวณกว้าง มีบ่อใหญ่สองบ่อนอกนั้นมีลักษณะเป็นน้ำพุตบงจุดความร้อนประมาณ 80 องศาเซลเซียส และรอบๆ โป่งร้อนเป็นไม้สักที่สมบูรณ์มาก ภายในบริเวณอนุญาตให้ตั้งเต็นท์พักแรมได้ แต่ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกใดๆ ทั้งสิ้น

โป่งน้ำร้อนเมืองแปง อยู่ในเขตบ้านเมืองแปง ตำบลเมืองแปงเป็นบ่อน้ำพุร้อนขนาดใหญ่ ห่างจากอำเภอปาย ประมาณ 28 กิโลเมตร โดยใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 1095 (ปาย-แม่มาลัย) และแยกเข้าสาย 1265 ด้านขวามือตรงบริเวณหลักกิโลเมตรที่ 85-86 ใกล้กับหน่วยพิทักษ์และรักษาป่าแม่มปิง เป็นทางลูกรัง อุณหภูมิของน้ำร้อนสูงถึง 95 องศาเซลเซียส และพุ่งขึ้นเป็นระยะๆ

น้ำพุร้อนเมืองแปง อยู่บริเวณบ้านเมืองแปง ตำบลเมืองแปง เป็นบ่อน้ำพุร้อนขนาดใหญ่ ห่างจากอำเภอปายประมาณ 29 กิโลเมตร อุณหภูมิร้อนถึง 95 องศาเซลเซียส และพุ่งขึ้นเป็นระยะๆ

ห้วยจอกหลวง เป็นแหล่งอนุรักษ์ต้นน้ำห้วยจอกหลวงอยู่บริเวณป่าแม่ยะ ตำบลแม่อ้อ มีการปลูกไม้ดอกไม้พุ่มหลายชนิดและออกดอกในฤดูหนาว

ตั้งอยู่บนภูเขาและมีทิวทัศน์สวยงามมาก อยู่ห่างจากอำเภอปายประมาณ 43 กิโลเมตร ฤดูที่เหมาะสมแก่การท่องเที่ยวคือ ฤดูหนาว

อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง มีพื้นที่ครอบคลุมอยู่ในท้องที่อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ และอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน รวมเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 179.5 ตารางกิโลเมตร หรือ 112,187.5 ไร่ ลักษณะภูมิประเทศเป็นเทือกเขา และภูเขาสูงสลับซับซ้อนมีภูเขาที่สูงที่สุดคือดอยช้าง เป็นป่าต้นน้ำลำธาร มีลำห้วยน้อยใหญ่มากมาย มีจุดเด่นที่น่าสนใจ คือ

จุดชมวิบริเวณห้วยน้ำดัง (ดอยกิ่วลม) ตั้งอยู่ที่ตำบลก๊ี้ดช้าง อำเภอแม่แตง เป็นที่ตั้งของหน่วยพัฒนาต้นน้ำที่ 2 (ห้วยน้ำดัง) เป็นจุดชมวิวที่สวยงามและมีชื่อเสียงมาก นักท่องเที่ยวจะได้ชมทะเลหมอกในช่วงเช้าตรู่และคอยชมพระอาทิตย์ขึ้นงดงามมาก

จุดชมวิวดอยช้าง อยู่ทางเหนือของห้วยน้ำดัง เป็นจุดที่สามารถมองเห็นสภาพธรรมชาติของทิวเขาอันสลับซับซ้อน และทะเลหมอกในยามเช้าตรู่

น้ำตกห้วยน้ำดัง เป็นน้ำตกที่เกิดจากลำห้วยน้ำดัง มีเขตหินมากมาย มีความสูงประมาณ 50 เมตร กว้าง 10 เมตร เป็นน้ำตกที่สวยงามมาก มี 3-4 ชั้น

การเดินทางจากแม่ฮ่องสอน ใช้ทางหลวงหมายเลข 1095 ผ่านอำเภอปาย ถึงหลักกิโลเมตรที่ 65-66 มีทางลูกรังแยกซ้ายเข้าไปอีกประมาณ 6 กิโลเมตร ถึงบริเวณห้วยน้ำดัง และเดินทางต่อไปอีกประมาณ 3 กิโลเมตร จะถึงจุดชมวิวดอยช้าง

ทางอุทยานฯ มีบริการบ้านพักแก่นักท่องเที่ยวที่ประสงค์จะพักค้างแรม รายละเอียดติดต่อ กองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ โทร. 579-0529, 579-4842

สถานที่ที่น่าสนใจ ในเขตอำเภอขุนยวม

วัดต่อแพ ตั้งอยู่ที่บ้านต่อแพ ตำบลแม่เงา ห่างจากตลาดขุนยวมประมาณ 7 กิโลเมตร โดยก่อนที่จะถึงตลาดมีทางแยกจากทางสาย 108 ไปประมาณ 5 กิโลเมตร เป็นทางลูกรัง เป็นวัดเก่าแก่อยู่ทางฝั่งขวาของลำน้ำยวม มีวิหารขนาดใหญ่แบบพม่า สร้างอย่างวิจิตรสวยงามมาก นอกจากนี้ยังมีเจดีย์ทรงมอญอีกด้วย ตามประวัติเล่าว่าบริเวณนี้แต่เดิมเคยเป็นที่พักและรวมไม้ซุง นักต่อแพเหล่านี้ได้พร้อมใจกันสร้างวัดขึ้นมาแล้วให้ชื่อว่า "วัดต่อแพ"

ศูนย์วัฒนธรรมท้องถิ่นอำเภอขุนยวม ตั้งอยู่บริเวณตรงข้ามวัดม่วยต่อ ตามทางหลวงหมายเลข 108 บริเวณหลักกิโลเมตรที่ 200 เป็นศูนย์รวมศิลปหัตถกรรมของชาวไทยใหญ่และชาวไทยภูเขาเผ่าต่างๆ ตลอดจนเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ ของทหารญี่ปุ่นที่เดินทัพเข้ามาในพื้นที่อำเภอขุนยวมสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 นอกจากนี้มีการจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองสำหรับนักท่องเที่ยวด้วย เปิดทุกวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 08.00-16.00 น.

อุทยานแห่งชาติน้ำตกแม่สุรินทร์ มีพื้นที่ครอบคลุมอยู่ในเขตอำเภอขุนยวม และอำเภอเมือง มีเนื้อที่ 247,875 ไร่ ประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2524 มีจุดเด่นที่น่าสนใจดังนี้

ที่ทำการอุทยานแห่งชาติน้ำตกแม่สุรินทร์ ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง โดยเดินทางตามทางหลวงหมายเลข 1095 (แม่ฮ่องสอน-ปาย) ไปประมาณ 12 กิโลเมตร ถึงตำบลปางหมู แล้วแยกเข้าไปอีก 2.5 กิโลเมตร

โครงการอนุรักษ์สัตว์ป่า-รักษาสันธุ์ไม้ อยู่ติดกับที่ทำการอุทยานฯ เป็นโครงการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ประกอบด้วยกรงเพาะเลี้ยงและอนุบาลสัตว์ป่า การรวบรวมพันธุ์ไม้ประจำถิ่นเพื่อการศึกษา และเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชน

น้ำตกแม่สุรินทร์ อยู่ในเขตบ้านแม่สุรินทร์ ตำบลแม่ยวมน้อย อำเภอขุนยวม การเดินทางใช้ทางหลวงหมายเลข 108 ถึงอำเภอขุนยวม และจากขุนยวมเข้าไปน้ำตกแม่สุรินทร์ ระยะทางประมาณ 50 กิโลเมตร เป็นทางลูกรัง น้ำตกแม่สุรินทร์เป็นน้ำตกสวยงามมาก เป็นน้ำตกชั้นเดียวไหลจากหน้าผาสู่หุบเขาด้านล่าง สูงประมาณ 100 เมตร

ยอดดอยปุย อยู่ในเขตบ้านห้วยฮี้ ตำบลห้วยปูลิง เป็นยอดเขาที่สูงมากถึง 1,752 เมตร มีลักษณะเป็นลานกว้างลาดหลั่นกันลงมาเป็นชั้นๆ

หนองเขียว มีลักษณะเป็นพื้นที่ราบบนสันเขาและมีแอ่งน้ำขนาดใหญ่ตามธรรมชาติ มีทิวทัศน์ปกคลุมเต็มพื้นที่ การเดินทางใช้เส้นทางจากน้ำตกแม่สุรินทร์ไปหนองเขียว ประมาณ 12 กิโลเมตร เป็นถนนลูกรังลาลองใช้ได้เฉพาะฤดูแล้งเท่านั้น

อุทยานฯ มีบริการบ้านพักและอนุญาตให้นำเต็นท์ไปตั้งค่ายพักแรมได้โดยมีบ้านพักบริการในบริเวณที่ทำการอุทยานฯ อำเภอเมือง รายละเอียดติดต่อ กองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ โทร. 579-0529, 579-4842 หรือ

ที่ทำการอุทยานแห่งชาติน้ำตกแม่สุรินทร์ ตู้ ป.ณ. 18 อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน 58000

ทุ่งบัวตองดอยแม่อูคอ ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 ตำบลแม่อูคอ อำเภอขุนยวม ตามเส้นทางหมายเลข 108 (แม่ฮ่องสอน-ขุนยวม) ก่อนถึงตัวอำเภอประมาณ 1 กิโลเมตร มีทางแยกซ้ายตามทางหลวงสาย 1263 เข้าสู่ทุ่งบัวตองอีก 26 กิโลเมตร เป็นถนนลาดยางมีพื้นที่ครอบคลุมเป็นเขากว้างประมาณ 1 พันไร่ อยู่ในความรับผิดชอบของโครงการพัฒนาป่าไม้ที่สูง หน่วยที่ 5 กองอนุรักษ์ต้นน้ำ ดอกบัวตองที่นั้เมื่อบานพร้อมๆ กันในช่วงเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม จะเหลืองอร่ามปกคลุมทั่วทั้งภูเขา

นอกจากนี้ ยังมีบริการให้เช่าเต็นท์ค้างแรมบนดอย ซึ่งจะมีสถานที่สำหรับตั้งเต็นท์ได้ประมาณ 100 หลัง ผู้สนใจสามารถติดต่อได้โดยตรงในวันที่ต้องการพักบริเวณหน่วยทำการ บนทุ่งบัวตอง หรือหากต้องการจองล่วงหน้าให้ติดต่อกับทางอำเภอขุนยวมโดยตรง และบริเวณด้านหลังจุดชมวิวยังมีร้านอาหารไว้บริการนักท่องเที่ยวด้วย

น้ำตกแม่อูคอ ตั้งอยู่บริเวณดอยแม่อูคอ ก่อนถึงทุ่งบัวตองเล็กน้อย มีทางแยกเข้าสู่หน้าตกประมาณ 3 กิโลเมตร เป็นน้ำตกชั้นเดียว สูงประมาณ 30 เมตร ตกจากร่องหินขนาดใหญ่ ตอนกลางของสายน้ำมีร่องหินกว้างสามารถเดินเข้าไปชมผ่านน้ำตกได้ เพิ่งค้นพบเมื่อปี 2530

บ้านไร่หนองแห้ง อยู่เขตบ้านหนองแห้ง ตำบลเมืองปอน ห่างจากอำเภอประมาณ 25 กิโลเมตร ตามทางหลวงหมายเลข 108 (ขุนยวม-แม่ลาน้อย) แยกซ้ายบริเวณหลักกิโลเมตรที่ 174 ข้างโรงเรียนบ้านหนองแห้งตรงเข้าไป 1 กิโลเมตร (เป็นทางลูกรัง)

สถานที่น่าสนใจ ในเขตอำเภอแม่ลาน้อย

น้ำตกดาวดิงส์ อยู่เขตบ้านทุ่งรวงทอง ตำบลแม่ลาน้อย ห่างจากอำเภอประมาณ 6 กิโลเมตร เป็นน้ำตกที่สวยงามแห่งหนึ่ง

ถ้ำแม่สุ อยู่เขตบ้านป่าหมาก ตำบลแม่ลาน้อย ห่างจากอำเภอไปทางทิศตะวันออกประมาณ 7 กิโลเมตร โดยมีทางแยกจากทางหลวงหมายเลข 108 ไปตามทางเข้าเหมืองชุดแร่ ถ้ำนี้ลึกประมาณ 15 เมตร ภายในประกอบด้วยหินงอกหินย้อยที่สวยงาม ผู้ที่จะเข้าชมถ้ำต้องนำไฟฉายไปเอง

หมู่บ้านละว้า (ลัวะ) แม่ละอูบ ตำบลห้วยท่อม เป็นหมู่บ้านเขตติดต่อระหว่างอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ อำเภอแม่ลาน้อย และอำเภอแม่สะเรียง มีลักษณะวัฒนธรรม การสร้างที่อยู่อาศัย การแต่งกายและอุปนิสัยแตกต่างไปจากชาวไทยภูเขาเผ่าอื่นๆ และโดยที่ตั้งอยู่บนยอดดอยสูง ซึ่งมีทัศนียภาพสวยงาม การคมนาคมห่างจากอำเภอ 32 กิโลเมตร และสะดวก จึงเป็นที่แปลกตาแปลกใจแก่นักท่องเที่ยวมาก

บ้านกะเหรี่ยงห้วยท่อม ห่างจากบ้านละอูบประมาณ 4 กิโลเมตร โดยใช้เส้นทางสาย 1266 ราษฎรเคร่งศาสนาและสุภาพอ่อนโยน เป็นหมู่บ้านที่ตั้งศูนย์พัฒนาชาวเขา ราษฎรจึงได้รับการพัฒนาให้สามารถทำผ้าจากขนแกะการปลูกไม้ผลเมืองหนาวและอื่นๆ จึงเป็นหมู่บ้านตัวอย่างของชาวเขาทั่วไปได้เป็นอย่างดี

บ้านกะเหรี่ยงแม่สะก๊วะ อยู่ในเขตตำบลท่าผาปุม ห่างจากอำเภอประมาณ 13 กิโลเมตร ใช้เส้นทางสาย 1266 เป็นทางขึ้นเขา บ้านเรือนแถบเชิงเขาดูแปลกตา ในฤดูแล้งจะมองเห็นภาพดอกไม้ป่า ใบไม้ เป็นสีส้มสวยงามมาก มีแหล่งน้ำตกใกล้หมู่บ้าน ใช้เป็นที่พักผ่อนได้เป็นอย่างดี ราษฎรหมู่บ้านนี้ยังคงมีวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม

สถานที่น่าสนใจ ในเขตอำเภอแม่สะเรียง

วัดกิตติวงศ์ ตั้งอยู่ในเขตสุขาภิบาลแม่สะเรียง เป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุที่พระครูกิตตินำมาจากวัดศรีสุพรรณ จังหวัดเชียงใหม่ และยังมีพระคัมภีร์โบราณค้นพบในถ้ำผาแดง ริมฝั่งแม่น้ำสาละวินเมื่อ พ.ศ. 2511 จารึกประวัติศาสตร์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของล้านนา กับพม่า

วัดจองสูง หรือวัดอุทยารมณ ตั้งอยู่ในตัวอำเภอแม่สะเรียง เป็นวัดที่สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2381 เดิมเป็นสำนักสงฆ์มีเจ้าอาวาสเป็นไทยใหญ่เมื่อปี พ.ศ. 2431 ถูกไฟไหม้ และได้บูรณะขึ้นใหม่เป็นวัดจองสูงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2439 ภายในวัดมีเจดีย์ทรงมอญเก่าแก่อายุกว่า 100 ปี อยู่ 3 องค์ เจดีย์องค์ด้านตะวันตกสร้างเมื่อต้นรัชกาลที่ 6 เจดีย์องค์กลางสร้างเมื่อใดไม่ปรากฏ เชื่อกันว่าเป็นที่ประดิษฐานพระธาตุ ส่วนเจดีย์องค์ด้านตะวันออกเป็นเจดีย์ 7 ยอด

วัดศรีบุญเรือง ตั้งอยู่ใกล้กับวัดจองสูงเป็นอีกวัดหนึ่งที่มีสิ่งที่น่าสนใจได้แก่โบสถ์รูปทรงพม่าซึ่งฉลุลวดลายงดงาม

วัดแสนทอง ตั้งอยู่ในตัวอำเภอแม่สะเรียง มีสิ่งที่สำคัญคือพระแสนทองพระพุทธรูปปางมารวิชัยหล่อด้วยทองสัมฤทธิ์ อันเป็นศิลปะสมัยเชียงแสนที่เก่าแก่และงดงามมากองค์หนึ่ง และที่วัดแสนทองนี้ยังประดิษฐานพระพุทธรูปสี่องค์ ชาวบ้านเรียกว่า “พระเพชร” หรือ “พระสิงห์หนึ่ง” อันเป็นที่เคารพสักการะของชาวเมืองแต่อดีต ผู้สนใจสามารถติดต่อกับพระภิกษุภายในวัดเพื่อขอชมได้

วัดจอมทอง ตั้งอยู่ห่างจากอำเภอแม่สะเรียง 1 กิโลเมตร ตามเส้นทางสายแม่สะเรียง-สบเมย แยกทางซ้ายมือบริเวณสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นทางลูกรังขึ้นภูเขา

วัดนี้มีจุดเด่นที่พระพุทธรูปขนาดใหญ่ซึ่งประดิษฐานอยู่บนยอดเขาและบนลานพระพุทธรูปนี้ สามารถชมทิวทัศน์อันสวยงามของอำเภอแม่สะเรียงได้ โดยเฉพาะบรรยากาศยามพระอาทิตย์ตกในช่วงเย็น

บ้านกะเหรี่ยงพระมะลอ เป็นบ้านชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง อยู่ในเขตตำบลบ้านกาด ห่างจากตลาดแม่สะเรียงประมาณ 3 กิโลเมตร ชาวบ้านมีสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่น่าสนใจ มีการทอผ้าและทำสิ่งประดิษฐ์ของเผ่าไว้จำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวด้วย

พระธาตุจอมมอญ อยู่ที่หมู่ที่ 9 ตำบลบ้านกาด เป็นปูชนียสถานที่มีลักษณะเป็นเจดีย์เก่าแก่ ถือกันว่าเป็นพระธาตุศักดิ์สิทธิ์และมีงานฉลองในเดือนกรกฎาคมของทุกปี

ถ้ำเจ้า อยู่ที่หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านกาด ภายในถ้ำมีพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ประดิษฐานอยู่ ระยะทางห่างจากอำเภอประมาณ 4 กิโลเมตร

ทุ่งบัวตอง ดอยแม่เหาะ ห่างจากอำเภอแม่สะเรียงประมาณ 16 กิโลเมตร อยู่ริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108 ตรงหลักกิโลเมตรที่ 84 เขตตำบลแม่เหาะเป็นที่ตั้งของศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดแม่ฮ่องสอน ริมทางในช่วงนี้มีภูมิประเทศที่งดงามของภูเขาและทุ่งดอกบัวตองที่ตระการตาและแบ่งบานสะพรั่งในเดือนตุลาคม-ธันวาคม

อุทยานแห่งชาติสาละวิน ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำสาละวิน ซึ่งกั้นพรมแดนระหว่างไทยกับพม่า มีอาณาเขตครอบคลุมพื้นที่บริเวณที่ติดป่าแม่ยวมฝั่งขวาและป่าสาละวิน ในท้องที่ตำบลเสาหิน ตำบลบ้านกาด ตำบลแม่มะแม ตำบลแม่ยวม อำเภอแม่สะเรียง และตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย มีพื้นที่ประมาณ

721.52 ตารางกิโลเมตร หรือ 450,950 ไร่ ประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2537

การเดินทาง มีรถโดยสารสายอำเภอแม่สะเรียง-บ้านสามแลบ บริการหรือสามารถเช่ารถจากอำเภอแม่สะเรียงไปยังบ้านแม่สามแลบ ระยะทางประมาณ 46 กิโลเมตร จากนั้นจะต้องล่องเรือจากบ้านแม่สามแลบไปตามแม่น้ำสาละวิน ใช้เวลาประมาณครึ่งชั่วโมง โดยจะมีเรือของชาวบ้านมาบริการคิดในราคาเหมาลำ จากที่ทำการอุทยานฯ สามารถมองเห็นทิวทัศน์ของลำน้ำสาละวินและฝั่งพม่าได้กว้างไกล และในบริเวณด้านหน้าของที่ทำการอุทยานฯ ยังมีหาดทรายสีขาวละเอียดเหมาะแก่การตั้งเต็นท์พักแรม ถัดไปทางทิศเหนือจะเป็นบ้านท่าตาง ซึ่งมีความสวยงามอีกแห่งหนึ่ง เรียกว่า “หาดแท่นแก้ว” นอกเหนือจากทัศนียภาพทั้งงดงามของริมฝั่งน้ำแล้ว ยังมีทรัพยากรที่สำคัญและมีค่า อันได้แก่ พันธุ์ไม้ป่า เช่น ไม้สัก ไม้แดง ไม้เต็ง ซึ่งมีอยู่มากมายในบริเวณนี้ และสัตว์ป่านานาชนิด เป็นต้น

ขณะที่ทางอุทยานฯ ยังไม่มีบริการบ้านพักและสิ่งอำนวยความสะดวกใดๆ ทั้งสิ้น หากนักท่องเที่ยวมีความประสงค์จะตั้งเต็นท์พักแรมสามารถติดต่อได้ที่อุทยานฯ โดยตรง หรือติดต่อล่วงหน้าไปที่อุทยานแห่งชาติสาละวิน ตู้ ปณ. 6 ปท.แม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน 58110

สถานที่น่าสนใจ ในเขตอำเภอสบเมย

แม่สามแลบ แม่สามแลบเป็นชื่อของหมู่บ้าน ตั้งอยู่ริมแม่น้ำสาละวินหรือที่ชาวบ้านเรียกว่าแม่น้ำคง อยู่ในเขตตำบลสบเมย ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 62 กิโลเมตร ตามเส้นทางหมายเลข 1194 เป็นแหล่งที่นักท่องเที่ยวนิยมไปล่องเรือตามลำน้ำสาละวิน ซึ่งมีลักษณะเป็นหุบเขาสูงชัน ฝั่งตรงกันข้ามเป็นเขตสหภาพพม่า บางช่วงมีหาดทรายขาวสะอาด ช่วงที่นิยมล่องคือช่วงแม่สามแลบถึงสบเมยซึ่งเป็นจุดที่แม่น้ำเมยไหลมาบรรจบกับแม่น้ำสาละวิน และช่วงแม่สามแลบถึงอำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

หมู่บ้านสวยงามบ้านแม่ลามาลหวง อยู่เขตตำบลสบเมย เป็นหมู่บ้านชาวเขาที่ตั้งอยู่กลางหุบเขาซึ่งราษฎรอยู่ร่วมกันอย่างสงบ ระยะทางจากที่ตั้งอำเภอสบเมยถึงหมู่บ้านประมาณ 32 กิโลเมตร เป็นทางรถยนต์ 27 กิโลเมตร และเดินเท้าประมาณ 5 กิโลเมตร

ล่องแก่งแม่เงา บ้านแม่เงา ตำบลแม่สวด เป็นเส้นทางคมนาคมทางน้ำที่เหมาะสมสำหรับการล่องแพเพื่อผจญภัยอย่างแท้จริง สภาพสองฝั่งยังคงเป็นธรรมชาติที่คงสภาพดีเยี่ยม นอกจากนี้ยังเหมาะแก่นักท่องเที่ยวที่ชอบกีฬาตกปลาด้วย ระยะทางจากตัวอำเภอทั้งทางรถยนต์รวมทั้งทางน้ำถึงบ้านสบเมย-อุ้มลิ๊ะ ประมาณ 35 กิโลเมตร

น้ำตกแมริต อยู่ในเขตหมู่ที่ 1 ตำบลกองก้อย เป็นน้ำตกขนาดกลางที่ยังคงสภาพธรรมชาติไว้ครบถ้วน มีความสวยงามพอสมควร และมีน้ำไหลตลอดปี ระยะทางประมาณ 58 กิโลเมตร โดยทางรถยนต์และเดินเท้าประมาณ 3 กิโลเมตร

การล่องแพแม่น้ำปาย

แม่น้ำปาย เป็นแม่น้ำที่ใหญ่และยาวที่สุดของจังหวัดแม่ฮ่องสอนเกิดจากทิวเขาถนนธงชัยและทิวเขาแดนลาวในเขตอำเภอปาย แล้วไหลลงมาทางทิศใต้ผ่านอำเภอแม่ฮ่องสอนไปบรรจบกับแม่น้ำสาละวิน (แม่น้ำคง) ในเขตรัฐคะยา สหภาพพม่า มีความยาวประมาณ 180 กิโลเมตร กว้างประมาณ 30 เมตร และลึกประมาณ 7 เมตรต่อน้ำมีลักษณะเป็นกรวดทรายและในฤดูแล้งน้ำลึกประมาณ 1 เมตร ตลอดลำน้ำปายสามารถล่องแพได้ 3 ช่วงด้วยกันคือ

1. ช่วงต้นลำน้ำปายถึงอำเภอปาย เริ่มต้นที่ห้วยช้างเผือกหรือห้วยช้างแก้ว ห่างจากอำเภอปายตามระยะทางรถยนต์ประมาณ 16 กิโลเมตร ตามทางลำลองที่มุ่งสู่บ้านเวียงเหนือและบ้านศาลาเมืองน้อยแล้วเริ่มล่องลำน้ำปายใช้เวลาประมาณ 6 ชั่วโมง ถึงสะพานเวียงเหนือหรือบ้านจอมพลใกล้ตัวอำเภอปาย

การล่องแพสายนี้ควรใช้เวลาอย่างน้อยที่สุด 1 วันเต็ม โดยต้องพักแรมในคืนก่อนเดินทางและหลังจากการล่องแพแล้วอีก 1 คืน

2. ช่วงจากอำเภอปายถึงอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน เริ่มต้นที่บ้านหมอบ่ง ห่างจากอำเภอปายโดยทางรถยนต์ประมาณ 30 กิโลเมตร ระยะทางการล่องแพทั้งหมดประมาณ 70 กิโลเมตร และต้องใช้เวลาประมาณ 2 วันกว่าจะล่องถึงบ้านปางหมู อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน และต้องใช้แพถึง 2 ชุด เนื่องจากช่วงกลางของแม่น้ำปายมีจุดหนึ่งที่เป็นโตรกธารระดับน้ำต่างกันคล้ายกับเป็นน้ำตกซึ่งไม่สามารถล่องแพผ่านได้ ต้องขึ้นฝั่งข้ามเขาไปขึ้นแพชุดใหม่และล่องต่อ รายละเอียดการล่องแพช่วงนี้ควรติดต่อขอทราบจากนายอำเภอปาย ที่ว่าการอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

3. ช่วงอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอนถึงเขตชายแดนไทย-พม่า เริ่มต้นจากบ้านห้วยเตือ ตำบลผาป่อง ซึ่งห่างจากตัวอำเภอเมืองประมาณ 6 กิโลเมตร และล่องถึงบ้านน้ำเพียงดิน ซึ่งเป็นเขตติดต่อระหว่างไทยกับพม่า ปกติแล้วในช่วงนี้นิยมนั่งเรือหางยาวมากกว่าจะล่องแพ และจากจุดนี้ผู้ที่นิยมล่องไพรด้วยการนั่งบนหลังช้าง ก็สามารถทำได้เช่นกัน การล่องเรือในช่วงนี้เป็นที่นิยมกันมากในหมู่ักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศ เนื่องจากทิวทัศน์ของฝั่งแม่น้ำมีความสวยงามและระดับน้ำก็ลดหลั่นกันตลอดทาง โดยใช้เวลาในการไปและกลับเพียง 2-3 ชั่วโมงเท่านั้น นอกจากนี้ ในกรณีที่ต้องการพักแรมด้วยการกางเต็นท์ก็อาจทำได้โดยขออนุญาตจากหัวหน้าด่านตำรวจที่น้ำเพียงดินเสียก่อน

ช่วงที่เหมาะสมที่สุดในการล่องแพแม่น้ำปายได้แก่ ช่วงเดือนตุลาคม-มีนาคม

เทศกาลและงานประเพณี

งานประเพณีปอยส่างลอง หรืองานบวชลูกแก้ว เป็นประเพณีบวชสามเณรตามธรรมเนียมของชาวไทยใหญ่ เพื่อให้บุตรหลานได้มีโอกาสศึกษาพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าและมีความเชื่อว่าจะได้รับบุญกุศลจากการบวชสามเณร งานนี้จัดให้มีขึ้นช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน ช่วงปิดเทอมฤดูร้อน โดยชาวบ้านจะตกลงกันกำหนดวันนัดหมายให้ลูกหลานได้บวชเรียนพร้อมๆ กันมีการประดับประดาผู้ที่บวชด้วยเครื่องประดับมีค่าอย่างสวยงามและประกอบพิธีบวชตามวัดที่เจ้าภาพเป็นศรัทธา

แต่เดิมปอยส่างลองเป็นประเพณีที่จัดเฉพาะในหมู่ญาติมิตรของเจ้าภาพ ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2525 ได้เกิดมีแนวความคิดใหม่โดยจัดเป็นบรรพชาหมู่ร่วมกันมากถึง 200 รูป เนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองกรุงรัตนโกสินทร์ครบ 200 ปี ทำให้ในเขตอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอนนิยมจัดบรรพชาหมู่สืบต่อมาถึงปัจจุบัน ปอยส่างลองจึงได้กลายเป็นประเพณีที่ดึงดูดใจให้มีผู้สนใจมากขึ้นกว่าแต่ก่อน

งานประเพณีจองพารา คือประเพณีส่วนหนึ่งในงานเทศกาลออกพรรษา (งานปอยเหลินสิบเอ็ด) คำว่า “จองพารา” เป็นภาษาไทยใหญ่แปลว่า “ปราสาทพระ” การบูชาจองพารา คือการสร้างปราสาทเพื่อคอยรับเสด็จพระพุทธเจ้าที่จะเสด็จลงมาจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เทศกาลนี้จัดขึ้นระหว่างวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 ถึงวันแรม 8 ค่ำ เดือน 11 โดยก่อนถึงวันงานจะมีการจัดงานตลาดนัดออก

พรรษา มีการนำสินค้าต่างๆ ที่จะใช้ในการทำบุญ เช่น อาหาร ขนม ดอกไม้ เครื่องไทยทานมาวางขายเพื่อให้ชาวบ้านได้หาซื้อข้าวของเครื่องใช้ในการเตรียมงาน และมีการจัดเตรียมสร้าง “จองพารา” ซึ่งเป็นปราสาทจำลอง ทำด้วยโครงไม้ไผ่ ประดับลวดลายด้วยกระดาษสา กระดาษสีต่างๆ หน่อกล้วย อ้อยและโคมไฟ ตกแต่งอย่างสวยงามเพื่อใช้สมมติเป็นปราสาทสำหรับเสด็จพระพุทธองค์จากสวรรค์ จากนั้นก็จะยก “จองพารา” ขึ้นไว้นอกชายคา นอกครัว หรือบริเวณกลางลานทั้งที่บ้านและที่วัด

ในวัดชั้น 15 คำ อันเป็นวัดออกพรรษานั้น ตั้งแต่เช้าตรู่ประชาชนพร้อมใจกันไปทำบุญตามวัด บางวัดจัดให้มีการตักบาตรเทโว ส่วนในตอนเย็นจะนำดอกไม้รูปเทียนและขนมข้าวต้มไปขอขมาบิดามารดาและญาติผู้ใหญ่

ก่อนย่ำรุ่งของวันแรม 1 คำ จะมีพิธี “ซ่อมต่อ” คือการอุทิศเครื่อง เช่น แก้วสิ่งต่างๆ ที่ถือว่ามิบุญคุณในการดำเนินชีวิต โดยนำกระทงอาหารเล็กๆ ที่จุดเทียนติดไว้ด้วยไปตั้งไว้ตามสถานที่ต่างๆ แสงประทีปนับร้อยนับพันดวงตามวัด สถูป และบ้านเรือนในตอนใกล้รุ่งเป็นภาพที่งดงามน่าประทับใจมาก

ตลอดระยะเวลาของการจัดงานตั้งแต่แรม 1 คำ ไปจนถึงแรม 8 คำ จะมีการถวายข้าวที่จองพาราวนและครั้งและจุดเทียนหรือประทีปโคมไฟไว้ตลอดในช่วงเวลาตลอดเทศกาล จะมีการละเล่นเฉลิมฉลองหลายชนิด เช่น ฟ้อนโต ฟ้อนรูปสัตว์ต่างๆ ฟ้อนก้าแลว (ฟ้อนดาบ) เอ็ดความ ฯลฯ ตามถนนหนทางและบ้านเรือนต่างๆ เป็นการละเล่นที่สืบเนื่องมาจากความเชื่อว่ามีสัตว์โลกและสัตว์หิมพานต์พากันรื่นเริงยินดีออกมารำยรำเป็นพุทธรูปประดับ

ก่อนจะถึงวันแรม 8 คำ จะมีพิธี “หลูเตนheng” คือ การถวายเทียนพันเล่ม โดยแห่ต้นเทียนไปถวายที่วัด และใน “วันกอยจ้อด” คือวันแรม 8 คำ อันเป็นวันสุดท้ายของเทศกาลออกพรรษา จะมีพิธี “ถวายไม้เกียะ” โดยนำพินจากไม้เกียะ (สนภูเขา) มามัดรวมกันเป็นต้นสูงประมาณไม่ต่ำกว่า 2.5 เมตร เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณไม่ต่ำกว่า 30 เซนติเมตร แล้วนำเข้าขบวนแห่ประกอบด้วยฟ้อนรูปสัตว์ต่างๆ และเครื่องประโคมไปทำพิธีจุดถวายเป็นพุทธบูชาที่ลานวัด เป็นอันสิ้นสุดเทศกาลออกพรรษาของชาวไต

ประเพณีสอยกระทง หรืองานเหลินสิบสอง จัดขึ้นในวันเพ็ญเดือนสิบสอง โดยชาวบ้านจะจัดทำกระทงเล็กๆ ไปลอยตามแม่น้ำ มีการประกวดกระทงใหญ่ที่หนองจองคำ ซึ่งเป็นหนองน้ำสาธารณะกลางเมือง มีการแสดงมหรสพรื่นเริงตามบ้านเรือนจะมีการจุดประทีปโคมไฟสว่างไสว นอกจากนี้ยัง

มีการลอยกระทงสวรรค์ โดยนำกระทงที่จุดประทีปโคมไฟแล้วผูกติดกับลูกโป่งลอยขึ้นไปในอากาศ พิธีนี้จัดขึ้นที่วัดพระธาตุดอยกองมู

นอกจากนี้ ยังมีศิลปะที่น่าสนใจของชาวไตคือศิลปะการแสดงและดนตรีซึ่งแตกต่างจากของล้านนาและมักจะนำเข้ามาร่วมในงานบุญงานเทศกาลต่างๆ อยู่เสมอ อาทิ “ฟ้อนกิงกะหล่า” หรือฟ้อนกัณรี ซึ่งได้รับความนิยมที่สุด ผู้แสดงจะใส่ปีกใส่หางบินร่ายรำ นอกจากนี้ยังมีการฟ้อนตัวสัตว์ต่างๆ ที่มีความเชื่อว่าอาศัยอยู่ที่ป่าหิมพานต์ เช่น ฟ้อนนก ฟ้อนปลา ฟ้อนผีเสื้อ ฟ้อนม้า เป็นต้น

“ฟ้อนโต” เป็นการแสดงที่นิยมกันอีกชุดหนึ่ง ตัวโตนั้นเชื่อกันว่าเป็นสัตว์ป่าในหิมพานต์ชนิดหนึ่ง มีเขาคัลยาวกวางและมีขนยาวคล้ายจามรี มีลักษณะการร่ายรำคล้ายการเชิดสิงโตของจีน

นอกจากนี้ ยังมีการแสดงอื่นๆ อีกหลายชุด ได้แก่ “ฟ้อนดาบ” หรือที่เรียกว่า ฟ้อนก้าแลว “ฟ้อนโต” เป็นการฟ้อนต้อนรับผู้มาเยือน ร่าม้อง “ส่วยยี่” เป็นการรำออกทางคัลยพม่า และ “มองเซิง” เป็นการรำประกอบเสียงกลองมองเซิง

งานเทศกาลชิมชาบ้านรักไท จัดขึ้นในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ บริเวณหมู่บ้านรักไท หมู่ 6 ตำบลหมอกจำแป่ อำเภอเมือง หมู่บ้านรักไทเป็นหมู่บ้านชายแดนอยู่ในความควบคุมของกองทัพบกภาคที่ 3 ราษฎรมีอาชีพปลูกชาเป็นหลัก มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเดินทางขึ้นไปเที่ยวเป็นจำนวนมาก การจัดงานเทศกาลชิมชาขึ้น เพื่อเป็นการสนับสนุนเกษตรกรผู้ปลูกชาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน ภายในงานมีการชมรอบหมู่บ้านเที่ยวชมธรรมชาติ ชิมชาชั้นดี ชมการแสดงจากชาวจีนยูนนาน และการละเล่นพื้นบ้าน

งานเทศกาลดอกบัวตอง จะจัดขึ้นประมาณเดือนพฤศจิกายนของทุกปี “ดอกบัวตอง” เป็นดอกไม้ป่าสีเหลืองคล้ายดอกทานตะวันแต่ขนาดเล็กกว่า มักขึ้นอยู่ตามป่าเขาสูงตอนเหนือของประเทศไทย ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนจะมีมากที่บริเวณบ้านแม่เหาะ อำเภอแม่สะเรียง และดอยแม่ฮูค อำเภอขุนยวม เมื่อถึงระยะที่ดอกบัวตองบาน ตามริมเส้นทางตลอดจนภูเขาที่สลับซับซ้อนกันอยู่ นั้นจะเป็นสีเหลืองสว่างไสวไปด้วยสีของดอกบัวตอง ดึงดูดมาก ทางจังหวัดแม่ฮ่องสอนจึงได้จัดงานเทศกาลบัวตองบานขึ้นเพื่อเป็นการชมความงามของธรรมชาติ และชมวัฒนธรรมประเพณีของชาวไต และชาวไทยภูเขา โดยจะจัดที่บริเวณอำเภอขุนยวม ในงานมีการละเล่นและมหรสพทั้งของพื้นเมือง

และร่วมสมัย มีการประกวดธิดาบัวตอง การแสดงศิลปวัฒนธรรมชาวไทยภูเขา การแสดงสินค้าพื้นเมือง การแข่งขันกีฬาชาวต๋อย ฯลฯ ตลอดจนนิทรรศการต่างๆ และการนำเที่ยวชมดอกบัวตองบนดอยแม่อูคอ

สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

ของที่ระลึกจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีทั้งประเภท อัญมณี ตลอดจนผลิตภัณฑ์สินค้าพื้นเมืองต่างๆ เช่น ใบชา น้ำผึ้งป่า หมวกชาวไต (ชาวไทยใหญ่เรียกว่า "กูป") ซึ่งมีลักษณะเป็นหมวกปีกกว้างใบกลม ตรงกลางยอดแหลมเหมือนเจดีย์ ผลิตจากไม้ไผ่ เสื่อทอไทยใหญ่ ผ้าซิ่นไหมลายฝีมือพม่า อัญมณี เช่น หับทิม หยก และเครื่องใช้ประเภทเสื้อ ผ้าทอฝีมือกะเหรี่ยง ประเภทของขบเคี้ยว เช่น ถั่วแปะหล่อ แป๊ะยี เป็นต้น

สิ่งอำนวยความสะดวกในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

สถานที่พัก (รหัสทางไกล 053)

อำเภอเมือง

ประเภทโรงแรม

ใบหยกชาเลด์ 90 ถ.ขุนลุมประพาส โทร. 611486, 611862 โทรสาร 611533 จำนวน 40 ห้อง ราคา 850-1,500 บาท

โรงแรมทานอรามา 51 ถ.ขุนลุมประพาส โทร. 611757-62, 620506, 620510 โทรสาร 611790 จำนวน 44 ห้อง ราคา 300-800 บาท

โรงแรมเมธี 55 ถ.ขุนลุมประพาส โทร. 612141 จำนวน 38 ห้อง ราคา 150-450 บาท

โรงแรมแม่ฮ่องสอนเม้าท์เทนอินน์ 122 ถ.ขุนลุมประพาส โทร. 612283, 612285 จำนวน 75 ห้อง ราคา 400-800 บาท

โรงแรมแม่ฮ่องสอนริเวอร์ไซด์ 165 หมู่ 3 ต.ผาบ่อง โทร. 611504, 01-224-3510 โทรสาร 01-510-0373 จำนวน 40 ห้อง ราคา 1,150-1,300 บาท

โรงแรมแม่ฮ่องสอนฮิลล์ 106/2 ถ.ขุนลุมประพาส โทร. 612475 จำนวน 24 ห้อง ราคา 250-600 บาท

โรงแรมสยาม 23 ถ.ขุนลุมประพาส โทร. 612148 จำนวน 24 ห้อง ราคา 170-400 บาท

โรงแรมอ้อมเขา 5/1 ถ.ประชาอุทิศ ต.จองคำ โทร. 611457, 611719 จำนวน 8 ห้อง ราคา 80-150 บาท

โรงแรมอิมพีเรียลธาราแม่ฮ่องสอน 149 หมู่ 8 ต.ปางหมู โทร. 611021-4 โทร

สาร 611252 จำนวน 104 ห้อง ราคา 1,677-2,236 บาท

โรงแรมฮอติเคย์อินน์ 114/5-7 ถ.ขุนลุมประพาส โทร. 612108, 612212, 612401-4, 612324-9 จำนวน 114 ห้อง ราคา 1,929-2,589 บาท

ประเภทรีสอร์ท

เฟิร์นริมน้ำ รีสอร์ท 87 ถ.ขุนลุมประพาส โทร. 611374 โทรสาร 611374 จำนวน 21 หลัง ราคา 760 บาท

แม่ฮ่องสอนรีสอร์ท 24 หมู่ 3 ต.ผาบ่อง โทร. 611504 จำนวน 40 ห้อง ราคา 750 บาท

ริมน้ำกลางดอยรีสอร์ท 108 หมู่ 3 ต.ผาบ่อง โทร. 612142 โทรสาร 612086 จำนวน 39 ห้อง ราคา 400-750 บาท

รุกขรีสอร์ท 114/5-7 ถ.ขุนลุมประพาส โทร. 612212, 612108, 612401-4, 612324-9 โทรสาร 611524 จำนวน 35 หลัง (70 ห้อง) ราคา 1,412-1,648 บาท

สามหมอกวิลล่า 28/1 ต.ท่าโป่งแดง โทร. 611478 โทรสาร 611478 จำนวน 50 ห้อง ราคา 500-1,000 บาท

อิงดอยรีสอร์ท 109/1 ถ.ขุนลุมประพาส ต. ปางหมู โทร. 612074 จำนวน 12 ห้อง ราคา 250 บาท

ประเภทเกสต์เฮาส์

ไกลเด็นท์ฮัท 253 หมู่ 11 ถ.มรรคสันติ ต.ปางหมู โทร. 611544, 612306 จำนวน 15 ห้อง ราคา 100-250 บาท

จอห์นนี่เฮาส์ 15/2 ถ.อุดมชาวนิเทศน์ โทร. 611667 จำนวน 7 ห้อง ราคา 70-100 บาท

จินกสท์เฮาส์ 6/1 ถ.ประชาอุทิศ ต.จองคำ โทร. 611662 โทรสาร 611662 จำนวน 9 ห้อง ราคา 40-400 บาท

โจกสท์เฮาส์ 3 ถ.ชำนาญสถิตย์ ต.จองคำ โทร. 612417 จำนวน 6 ห้อง ราคา 80-100 บาท

ทานตะวันเกสต์เฮาส์ 81 ถ.ขุนลุมประพาส ต.จองคำ โทร. 611364 จำนวน 9 ห้อง ราคา 250 บาท

บ้านเฮาส์ 37 ถ.อุดมชาวนิเทศน์ โทร. 611137 จำนวน 10 ห้อง ราคา 60-80 บาท

ปิยะเกสต์เฮาส์ 1/1 ถ.ขุนลุมประพาส ซอย 3 ต.จองคำ โทร. 611260 โทรสาร 611308 จำนวน 20 ห้อง ราคา 250-600 บาท

ริมหนองเกสต์เฮาส์ 4/1 ถ.ชำนาญสถิตย์ โทร. 611052 จำนวน 12 ห้อง ราคา 50-100 บาท

สับนางเกสต์เฮาส์ 14/2 ถ.อุดมชาวนิเทศน์ โทร. 612280 จำนวน 8 ห้อง ราคา 100 บาท

หมอกวิลล่า 28/1-2 บ้านท่าโป่งแดง ต.ผาบ่อง โทร. 611478 จำนวน 40 ห้อง

ราคา 500-1,000 บาท

หยกเกสต์เฮาส์ 14 ถ.ศิริมงคล ต.จองคำ โทร. 611532, 611318 จำนวน 9 ห้อง
ราคา 200-300 บาท

อำเภอแม่สะเรียง

กมลสรโฮเต็ล 283 ถ.แม่สะเรียง ต.แม่สะเรียง โทร. 681623, 681524 จำนวน
24 ห้อง ราคา 450-600 บาท

ชีวิวกเกสต์เฮาส์ 149/1 ต.แม่คง โทร. 681556, 681154 จำนวน 14 ห้อง ราคา
80-150 บาท

มิตรอารีย์ 158 ถ.แม่สะเรียง ต.แม่สะเรียง โทร. 681110, 681279 จำนวน 50
ห้อง ราคา 250-400 บาท

มิตรอารีย์เกสต์เฮาส์ 34 ถ.เวียงใหม่ ต.แม่สะเรียง โทร. 681109, 681280
โทรสาร 681280 จำนวน 105 ห้อง ราคา 120-1,200 บาท

แม่สะเรียงเกสต์เฮาส์ 1 หมู่ 2 ถ.แหล่งพวนิช ต.แม่สะเรียง โทร. 681203 จำนวน
14 ห้อง ราคา 50-150 บาท

ริเวอร์ไซด์เกสต์เฮาส์ 85/1 ถ.แหล่งพวนิช ต.บ้านกาต โทร. 681188, 681353
จำนวน 9 ห้อง ราคา 60-120 บาท

เรือธาราเกสต์เฮาส์ 147 หมู่ 12 ต.บ้านกาต โทร. 681107, 681509, 681633
จำนวน 12 ห้อง ราคา 200-600 บาท

เอกลักษณ์ 77/2 ต.แม่สะเรียง โทร. 681426 จำนวน 7 ห้อง ราคา 200-400 บาท

อำเภอขุนยวม

บัวทองวิชั่นเฮาส์ 92 หมู่ 2 ต.ขุนยวม โทร. 622037 จำนวน 13 ห้อง ราคา 300-
600 บาท

ปิกไม้เกสต์เฮาส์ 119/1 หมู่ 2 ต.ขุนยวม โทร. 691061 จำนวน 5 ห้อง ราคา 80-
250 บาท

โรงแรมมิตรขุนยวม 115 ต.ขุนยวม โทร. 691057 จำนวน 25 ห้อง ราคา 80-250
บาท

สวนแม่อุค หมู่ 1 ต.แม่อุคหลวง โทร. 691026, 691044, 622095 จำนวน 10
ห้อง ราคา 500-4,000 บาท

อำเภอปาย

โกลเด้นท์ปาย รีสอร์ท & โกลเด้นท์ปาย สวิต 285 หมู่ 1 ต.ปางหมู โทร. 612265-
6, 273198 โทรสาร 612265 จำนวน 60 ห้อง ราคา 1,200 บาท

ชาลีเกสต์เฮาส์ 96 หมู่ 3 ถ.เวียงปาย โทร. 699039 จำนวน 20 ห้อง ราคา 80-
200 บาท

ชาญเกสต์เฮาส์ 86 หมู่ 4 ถ.เวียงใหม่-ปาย โทร. 699162 จำนวน 11 ห้อง ราคา

100-200 บาท

ดวงเกสต์เฮาส์ 5/3 หมู่ 3 ถ.รังสิยานนท์ โทร. 699101 จำนวน 22 ห้อง ราคา 80-
300 บาท

ณัญญาเกสต์เฮาส์ 84/1 หมู่ 1 ถ.รังสิยานนท์ โทร. 699051 จำนวน 7 ห้อง ราคา
80-120 บาท

เมืองปายรีสอร์ท 94 หมู่บ้านหมอบแปง ต.แม่มาตัง โทร. 270906 โทรสาร 272895
จำนวน 20 ห้อง ราคา 550-600 บาท

ริมปายคอร์ทเทจ 17 หมู่ 3 ต.เวียงใต้ โทร. 699133 โทรสาร 699234 จำนวน 22
ห้อง ราคา 400-600 บาท

โรงแรมวิวปาย 143 ต.เวียงใต้ โทร. 699174 จำนวน 30 ห้อง ราคา 250-300
บาท

เวียงปาย 26 หมู่ 4 ต.เวียงใต้ โทร. 699149 จำนวน 20 ห้อง ราคา 100-150 บาท

ร้านอาหาร (รหัสทางไกล 053)

อำเภอเมือง

โกลเด้นทีค โรงแรมอิมพีเรียลธาราแม่ฮ่องสอน 149 หมู่ 8 ต.ปางหมู โทร. 611483,
611021-4

ไข่มุก 71 ถ.ขุนลุมประพาส โทร. 612092

โจ๊กเสวย 11/10 ถ.ตลาดสดเทศบาล โทร. 612020, 611688

เชิงทอง ม.3 ถ.ศิริมงคล ต.จองคำ โทร. 612455

นครปฐม 67/1 ถ.ขุนลุมประพาส โทร. 612366

ใบเฟิร์น 87 ถ.ขุนลุมประพาส โทร. 611876, 611374, 612363

ริมน้ำกลางดอย 108 หมู่ 3 ต.ผาบ่อง โทร. 612142

อำเภอแม่สะเรียง

เรณู 174/2 ต.แม่สะเรียง โทร. 681171

อำเภอปาย

เชิงดอย 116 ถ.ปาย-เวียงใหม่ โทร. 681778

ศิรินญา 161 ถ.ปาย-เวียงใหม่ โทร. 699178

บริษัทนำเที่ยว (รหัสทางไกล 053)

อำเภอเมือง

จินแฮสทัวร์ 6/1 ถ.ประชาธิปไตย โทร. 611662

สิงเกิลทราเวลเอเจนซี่ 5/5 ถ.ขุนลุมประพาส โทร. 612388 โทรสาร 612389

น้ำรินทัวร์ 5/2 ซอย 3 ถ.ขุนลุมประพาส โทร. 611857

ใบเฟิร์น 87 ถ.ขุนลุมประพาส โทร. 612363, 611374 โทรสาร 612363
 ปิยะเกสท์เฮาส์ 1/1 ถ.ขุนลุมประพาส โทร. 611260 โทรสาร 612308
 บินทองทัวร์ 65 ถ.สิงหนาทบำรุง โทร. 612132, 01-602-1174
 เฟรนด์ทัวร์ 21 ถ.ประดิษฐ์จองค์ โทร. 611647, 620119
 แม่ฮ่องสอนเกสท์เฮาส์ 295 ปางหมู โทร. 612510
 แม่ฮ่องสอนทราเวลเอเจนซี่ 18/1 ถ.สิงหนาทบำรุง โทร. 611621, 620266
 โรสการ์เดนทัวร์ 86/4 ถ.ขุนลุมประพาส โทร. 611577, 611681 โทรสาร 611577
 สกายเบิร์ต (สาขา) โรงแรมฮอลิเดย์อินน์ ถ.ขุนลุมประพาส โทร. 620448, 611390
 สิงห์ทราเวล 47/2 ถ.ขุนลุมประพาส โทร. 611715, 611523 โทรสาร 611523
 4x4 แอ็คเวนเจอร์ 47/2 ถ.ขุนลุมประพาส โทร. 611715, 611523 โทรสาร 611523
 หก.นอร์ทเทิร์นสตาร์รุ่งทิพย์ โรงแรมอิมพีเรียลฮิล 149 หมู่ 8 ถ.ขุนลุมประพาส โทร. 611483, 611473, 611272, 611021-5

อำเภอป่า

แคมป์ช้าง 9/1 หมู่ 1 ถ.รังสิยานนท์ ต.เวียงใต้ โทร. 699024
 ดวงเทรคกิ้ง 5 หมู่ 3 ถ.รังสิยานนท์ ต. เวียงใต้ โทร. 699101
 ไทยแอคเวนเจอร์ 13 หมู่ 4 ถ.รังสิยานนท์ โทร. 699111
 นอร์ทเทิร์น กรีน 28 หมู่ 3 ถ.ชัยสงคราม โทร. 699287

หมายเลขโทรศัพท์ที่สำคัญ (รหัสทางไกล 053)

ประชาสัมพันธ์จังหวัด	611808
โรงพยาบาลศรีสังวาลย์	611378, 611398, 611488
สถานีตำรวจภูธร อ.เมือง	611259
ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดแม่ฮ่องสอน	612079 โทรสาร 611349
ตำรวจท่องเที่ยวแม่ฮ่องสอน	611812 โทรสาร 611813
ศาลากลางจังหวัดแม่ฮ่องสอน	612156, 612176
ที่ว่าการอำเภอเมือง	611357
อำเภอแม่สะเรียง	681220, 681231
อำเภอขุนยวม	691108
อำเภอป่า	699196

ข้อมูลรายละเอียดในเอกสารนี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้
 สงวนลิขสิทธิ์ หากนำไปจัดพิมพ์เพื่อการค้าจำหน่าย

จัดทำโดย

งานพัฒนาข่าวสาร
 กองบริการท่องเที่ยว
 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

สำนักงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน โทร. (053) 612156, 612176

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

สำนักงานภาคเหนือ เขต 1

105/1 ถนนเชียงใหม่-ลำพูน ตำบลวัดเกต

อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50000

โทร. (053) 248604, 248607, 241466

โทรสาร (053) 248605

พื้นที่ความรับผิดชอบ: เชียงใหม่, ลำพูน, ลำปาง, แม่ฮ่องสอน

ใช้บริการบริษัทนำเที่ยวที่มีใบอนุญาต
 ท่านจะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย

แผนที่ตัวเมืองแม่ฮ่องสอน
MAE HONG SON CITY MAP

- 1 วัด (WAT)
วัดดอนเจดีย์
WAT DON CHEDI
 - 2 วัดป่าอ้อ
WAT PANG LO
 - 3 วัดหัวเวียง
WAT HUA WIANG
 - 4 วัดไม้ซุง
WAT MAI HUNG
 - 5 วัดมูไต่
WAT MUAI TO
 - 6 วัดพระนอน
WAT PHRA NON
 - 7 วัดคลองกลาง
WAT CHONG KLANG
 - 8 วัดองค์ฟ้า
WAT CHONG KHAM
 - 9 วัดพระธาตุดอยงอมมู
WAT PHRA THAT
DOI KONG MU
 - 10 วัดท่าอ้อ
WAT KAMKO
- โรงแรม (HOTEL)

1. ทาธา TARA
2. เมธิ MEETHI
3. ไบโยค BAIYOK
4. ฮอลิเดย์อินน์
HOLIDAY INN
5. อีซตเอयरีสอร์ท
ING-DOI RESORT
6. สามหมอกวิลล่า
SAM MOK VILLA
7. ริมนามกลางดอย
RIM NAM KLANG DOI
8. แม่อึ้งฮงซอนรีสอร์ท
MAE HONG SON RESORT
9. แม่อึ้งฮงซอนฮิลล์
MAE HONG SON HILL
10. ฟันอรามา
PANORAMA

NOT TO SCALE

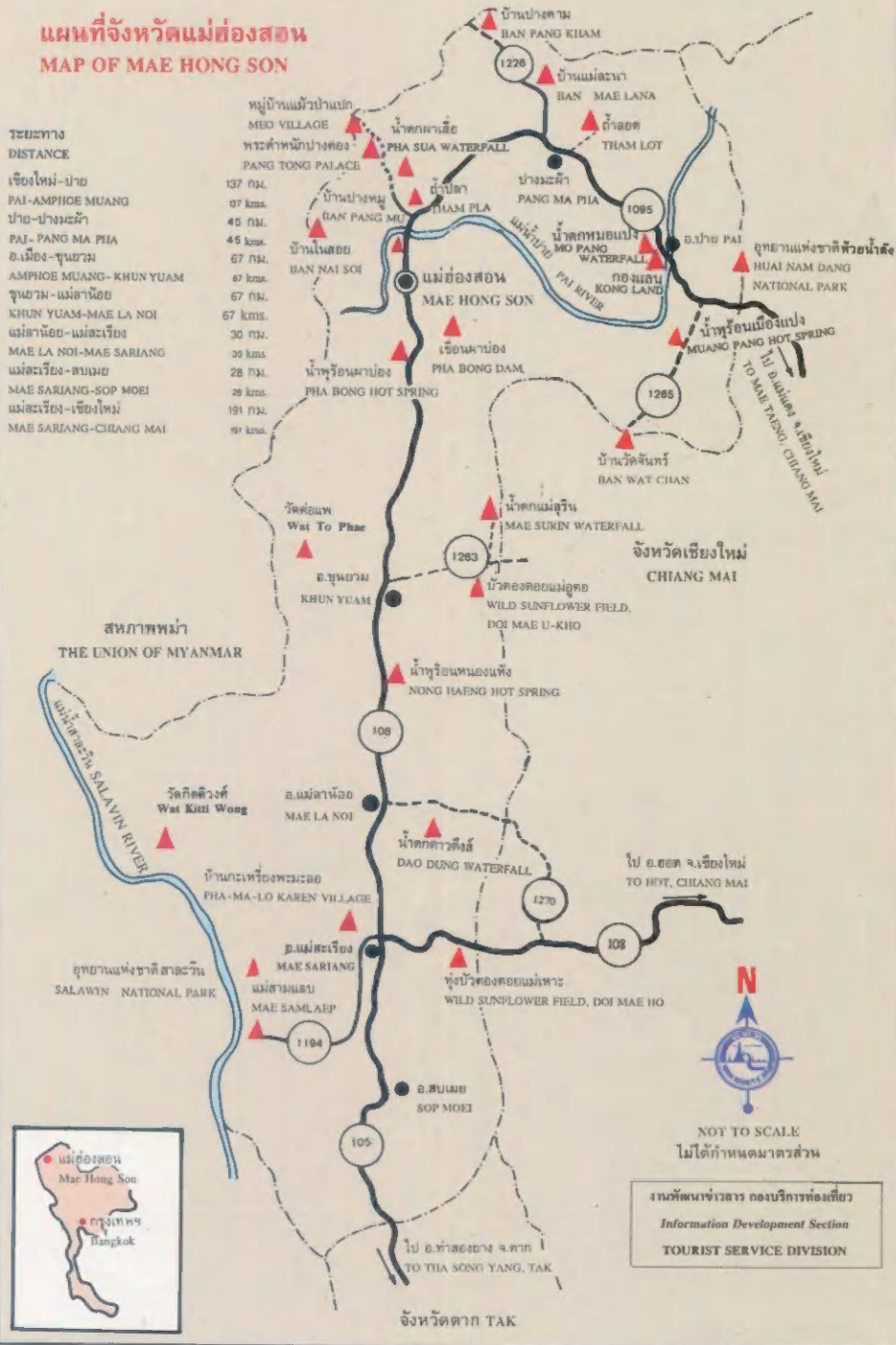
(ไม่ได้กำหนดมาตรฐาน)

งานพัฒนาข่าวสาร กองบริการท่องเที่ยว
Information Development Section
TOURIST SERVICE DIVISION

แผนที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน
MAP OF MAE HONG SON

ระยะทาง
DISTANCE

เชียงใหม่-ป่าอ	137 กม.
PAI-AMPHOE MUANG	137 kms.
ป่าอ-ปางมะผ้า	45 กม.
PAI-PANG MA PHA	45 kms.
อ.เมือง-ขุนยวม	67 กม.
AMPHOE MUANG-KHUN YUAM	67 kms.
ขุนยวม-แม่ลาน้อย	67 กม.
KHUN YUAM-MAE LA NOI	67 kms.
แม่ลาน้อย-แม่สะเรียง	30 กม.
MAE LA NOI-MAE SARIANG	30 kms.
แม่สะเรียง-สบเมย	28 กม.
MAE SARIANG-SOP MOEI	28 kms.
แม่สะเรียง-เชียงใหม่	191 กม.
MAE SARIANG-CHIANG MAI	191 kms.

งานพัฒนาข่าวสาร กองบริการท่องเที่ยว
Information Development Section
TOURIST SERVICE DIVISION